

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XIV. De alia nobilißima specie Raptus, quæ Beatissimæ Virgini contigit, dum in Paßione Domini præ nimio dolore exstasim passa est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

in sublimiore gradu ipsius raptus omnes potentie deperduntur, quia omnes unitae sunt ipsi Deo. A ista transformatio in DEUM brevi durat tempore, & tunc potentiarum operationes non percipiuntur.

CAPVT XIV.

De alia nobilissima specie Raptus, qua Beatissima Virgini contigit, dum in Passione Domini prae nimio dolore ecstasim passae est.

Dupliciter anima violenter, & contra suam naturam rapi potest.

Triplex causa afflictionis, & ex ea provenientis raptus assignatur.

Divus Thomas art. 1. huius quest. docet animam violenter, & contra suam naturam rapi dupliciter. Primò, quantum ad modum homini connaturalem, de quo superius plura diximus. 2. Quantum ad terminum raptus, puta quando rapitur ad poenas, secundum illud Psalmi 49. Ne quando rapiat, & non sit qui eripiat. Et quamvis Angelicus Doctor non explicet quomodo, & qualiter fiat iste raptus, pro pleniori eius explanatione advertendum est, afflictionem sive poenam ex triplici capite posse provenire. Primò, ex poena orta ex dolore, vel agitudine corporis. 2. Ex passione tristitia, vel melancholia. 3. Ex amore, dolore, aut compassione spirituali. Ex hac igitur triplici causa raptus, etiam cum alienatione à sensibus, potest originem ducere.

Primò ex vehementi corporis dolore, tum raptus causari possunt, quando doloris vehementia hominem ita à sensibus abstrahit, ut nil sensibus percipiat, imò etiam omnes interiores potentiae, imaginatio, intellectus, & voluntas omnino confoiuntur; ut contingit in patientibus animi deliquium, aut paroxysmum; aliquando verò exteriores sensus deperduntur manentibus integris interioribus animae operationibus, ut docet Augustinus lib. 12. super Genesim, exemplo cuiusdam pueri, qui cum dolore acerrimum patiretur, ab omnibus sensibus abripiebatur, in quo quidem raptus aliqua ei divini vis revelabatur.

Praeterea etiam raptus ex ingenti tristitia passionis oriri potest, non minus quam ex vehementia amoris, qui sua vi, & vehementia ecstasim sollet causare. Demum ex cruciatu, sive poena spirituali, quando illa est vehementer interfecta, potens est ecstasim causare; nam sicut suavis, sive dulcedo, quando est maxima, animam inebriare sollet, eamque omnino à sensibus alienare, cur poena eundem effectum non poterit aequè praestare, quia cum, ut saepe diximus, virtus animae sit finita, & limitata, dum interius vehementer applicatur circa aliquod objectum gaudii vel poenae, necessitas abduci debet ab operationibus sensuum exteriorum.

Non dissimilem poenae sive doloris ecstasim patiuntur purissima aliqua animae prae magnitudine spiritualis poenae, ac afflictionum interiorum, à sensibus abducat, ut his omnino confopitis, dolorum acerbiteriam, ac magnitudinem melius percipere possent. Sicut enim superius de raptu divino differentes, ex doctrina Patrum demonstravimus, à sensibus alienationem in raptu ideo contingere, ut mens aptior ac liberior fiat ad divina, sive superna capessenda. Ita etiam philosophari oportet in raptu isto poenali, quando anima divinitus derelictis sensibus ad interiora convertitur, ut majori conatu & intentione causas po-

narum sive afflictionum sibi à DEO illatarum quod percipiat.

Quamvis graves Auctores tamen similem poenae sive afflictionis raptum in DEIPARA Virgine concedere, existimantes hos mentis excelsus ex debilitate & infirmitate naturae procedere, ac proinde SS. Virgini Mariae, in omnibus quae ad naturam, & gratiam spectant, perfectissimè non esse ascribendos. Mihi tamen semper placuit contraria sententia, pro qua primo suppono in DEIPARA Virgine divinos mentis excelsus extitisse, quamplurimos cum abstractione & alienatione à sensibus externis. Loquor nunc non tam de raptu poenali, de quo inferius tractabimus, quam de aliis raptibus; hanc sententiam ex ea parte quae docet in Virgine sanctissimè fuisse raptus, tenent omnes illi Patres inferius adducendi, qui docent B. Virginem prae doloris acerbitate spasmodum sustinuisse. Spasmodum verò alienationem à sensibus includit. Et quamvis hi Patres spasmodum in Virgine DEIPARA constituentes decipiantur, tamen expressè fatentur B. Virginem à sensibus externis fuisse alienatam, & prae dolorum magnitudine extra se raptam, & absorptam; quod quidem verum esse existimo, non tamen eo sensu, quo ipsi SS. Virgini ascribunt; nempe quod hoc fuerit factum per spasmodum, aut animi deliquium: notitiam verò asserctionem in vero sensu expressè docuit Joan. Getson. Alphabeto 81. in illa verba: Exultavi spiritus meus in DEO salutari meo, littera S. MARIA, inquit, frequenter fuit nunc in spiritu, nunc supra spiritum, nunc sine spiritu, seu non habens spiritum. Et primò B. Virgo fuit in spiritu, dum operationem spirituales habuit in cognoscendo plurima, quae cantabat de magnificencia DEI in suis operibus, ut de creaturarum origine, magnitudine, multitudine, plenitudine, pulchritudine, operatione & ordine. Erat secundo super spiritum, vel in excessu spiritus, vel in ecstasi mentis respectu illorum, quorum non poterat ex sua virtute, vel intelligentia propriam cognitionem accipere, ut quid esset DEVS in se, & in sua magnificencia, quid Angeli per omnia, quid sancti, quid, quam nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit.

Erat tertio sine spiritu respectu illorum, quorum nullam ex spiritu suo poterat rationem attingere. Vi Regina Saba respectu sapientiae Salomonis. Nec alio modo dicitur defectio spiritus usitato nomine in Psalmis, & in Canticis; sic enim canitur in prosa de sanctis. Mirantur, & deficiunt in eum quem proficiunt. Hanc Christus notabat cum dixit: Nisi quis abnegaverit semetipsum, non potest meus esse discipulus; Quia nisi quisque à semetipso deficiat (exponit Gregorius) ad illam qui supra ipsum est non appropinquat. Hanc Apostolus nominat captivacionem intellectus in obsequium Christi. Sub hoc tropo ducuntur monachi sine voluntate: nec habere velle, vel nolle. Vocatur aliquando stupor vel ecstasis consurgens ex admiratione vehementi rei, cuius causa penitus ignoratur secundum Damascenum. Erat quarto MARIA sub spiritu, dum anima sua, hoc est portio inferiori operationibus intendebat.

Idem Getson Tract. 3. in Magnificat Alphab. 84. lit. Q. Erat tunc, inquit, spiritus MARIAE licet in corpore, quasi nil de corpore portaret, hinc defectisse hinc extra se fuisse, &c.

Dices, raptus etiam si ad divina quis eleveur, videtur imperfectionem arguere. Primò, quia provenire solet ex admiratione; admiratio verò ex novitate rei contemplatur. Secundo, Quia imper-

rat naturæ debilitatem, & limitatam capacitatem, quam in Virgine non licet admittere, quia assuetudine divina rerum contemplationi, atque assuetudine ad divina elevationibus. Tertio, quia propter has rationes in Christo Domino raptus à Theologis non admittitur.

Ad has objectiones respondeo, raptus esse in duplici differentia, alijs est, quando ex elevatione ad divina quis à sensibus alienatur, non tam propter magnitudinem, aut excellentiam eorum, quæ in raptu quæ contemplatur, sed sæpe id contingere solet ex debilitate, modicaque capacitate, aut ex novitate, & admiratione eorum, quæ inspicuntur, & hoc raptum genus etiam incipientibus contingere solet, ut lib. 2. de divina orat. cap. 10. latius docuimus; hi enim veluti inexpectati, & rebus divinis non assueti, facile eorum novitate suspenduntur, sicut rustici vino non assueti cito inebriantur.

Aliud est raptus genus, quo mens humana ad altissimas divinarum rerum Theorias, divina inspiratione eam tangente elevatur, atque à sensibus externis omnino abstrahitur. Ubi non tam ex debilitate naturæ, quam ex magnitudine, & altitudine rerum, quæ videntur extra seipsam quæ ponitur atque à sensibus alienatur. Et hoc potius ex animi virtute & perfectione, quam ex naturæ vel corporis imbecillitate provenit.

Huiusmodi autem raptus in Beatissima MARIA Virgine admittere nullam plane naturæ imperfectionem demonstrat (loquor de natura humana intra terminos naturæ quæ proprios habet terminos, & limites finitos, in qua virtus, & intentio animæ finita quoque est, & limitata; quare cum hæc vehementer intenditur circa unum obiectum, circa aliud remittitur, excepto Christo Domino, in quo animæ potentie ita suas operationes exercebant, ut nulla esset redundantia unius potentie operationis in aliam, nec sese ullo modo impediabant, quod quidem privilegium puræ creaturæ numquam fuit communicatum.

Confirmari potest hæc sententia: Primò, quia beatissima Virgo in salutatione Angelica fuit quidem turbata, ut constat ex illis verbis Luca 1. cap. Turbat a est in sermone ejus, verum non ob dubitationem, quod illis verbis videtur demonstrare. Quomodo fiet istud? quæ verba, ut inquit Augustinus, quem sequitur D. Thomas 3. parte quæst. 30. art. 4. ad 2. magis sonant admirationem, quam incredulitatem, aut dubitationem, & rationem etiam hujus perturbationis adducit D. Thomas ex D. Ambrosio, ut supra art. 3. ad 3. ubi egregie confirmat nostram sententiam dicens: Ad tertium dicendum, quod sicut Ambrosius lib. 1. in Lucam titulo de Angeli apparitione dicit perturbamur, & à nostro alienamur affectu, quando perstringimur alienis superioris potestatis occursum. Talis tamen perturbatio hominis non tantum homini nocet, ut propter eam debeat Angelica apparitio prætermitti. Primò quidem quia ex hoc ipso quod homo supra se ipsum elevatur (quod ad ejus pertinet dignitatem) pars ejus inferior debilitatur, ex quo provenit perturbatio prædicta; sicut etiam calore naturali ad interiora reducto exteriora tremunt. Neque enim loquor sive ecstatis incursus in primum parentem, & eum alienum à sensibus efficiens, illius naturæ, quæ à DEO in potestatem originali omnino integra, & perfecta creata fuit, imperfectionem aliquam redarguebat; nec præterea in aliis sanctissimis Viris divini raptus, sive revelationes à DEO immixta, eò quod in ip-

sis turbarentur, aut à sensibus abducerentur naturæ imperfectioni ascribendum videtur, sed potius divinæ virtutis, & potentie attribuendum, quæ talis & tanta solet esse, ut humanam naturam ad superna prætermittis sensibus, seu potius consopitis tamque rudioribus instrumentis rapiat. Et hoc quidem non est evertere aut debilitare naturam, sed eam traducere ad altiorum statum, & perfectiorem operandi modum, cujusmodi est posse intelligere sine obligatione deflexionis ad sensus externos.

Dices secundo, quia beatissima Virgo habuit scientiam per se insulam divinarum mysteriorum, quæ quidem, secundum probabiliorum sententiam, urebatur sine ulla conversione ad phantasmata, neque à sensibus externis abstractione, igitur superfluum est ponere raptus cum alienatione à sensibus ad divinarum perceptionem.

Respond. duplicem cognitionem rerum supernaturalium habuisse SS. Virginem. Alteram per modum habitus, qualis fuit cognitio scientiæ per se insulæ; alteram per modum actus, quæ resultat ex divinis illustrationibus, sive revelationibus, quæ fieri solent transeunt, quod si de hac cognitione loquamur, in primis probabiliter, ac plene credi potest SS. Virginem fuisse raptam ad videndum clarè, licet brevi tempore, divinam essentiam, sicut Paulus vidit in raptu. Ita docent communiter hujus temporis gravissimi Auctores.

Præterea extra Verbum habuit B. Virgo in hac vita varias ac multiplices revelationes, ad quarum susceptionem interdum à sensibus rapiebatur. Ita docet D. Anselmus lib. de excellentia Virginis cap. 10. accepit sic Virginem ea hora, qua filium concepit suæ prædestinationis, & super omnes Angelorum Choros exaltationis certam atque indubitatam revelationem. In quibus quidem revelationibus pro diversitate obiectorum, vel rerum opportunitate B. Virgo varias accipiebat cognitionum species. Quare non obstante habitu scientiæ insulæ, merito poterat his & aliis illustrationibus per modum actus illuminari.

Assertio secunda, SS. Virgo nulla ratione spasmi ob dolorum magnitudinem, aut animi perturbationem passæ est. Hanc sententiam communiter tenent omnes fere hujus ætatis Viri gravissimi ac doctissimi; eam ex professo docet Cajetanus in opusculo speciali de spasmis Virginis, pro cujus expositione sciendum est, spasmus esse propriam contractionem, distentionem seu convulsionem nervorum, ex doloris magnitudine, ut docet Avicenna, causatum, sed alienum à ratione videtur huiusmodi morbum in DELPARI Virgine admittere; contradicit enim literæ Evangelicæ Ioan. 19. ubi dicitur: Stabat juxta Crucem IESU mater ejus, quod si spasmus sustinuit, quomodo stabat? aut quomodo sanata est ab illo morbo, aut quomodo liberari potuit à spasmis, præsertim non subtrahita, sed potius crescente causa spasmi, id est, dolore concepto ex gravissimis innumetisque tormentis Christi Crucifixi.

Quod si per spasmus Virginis intelligas Syncope, id est, defectionem animi, sive deliquium mentis, proveniens ex nimia tristitia, & à Græcis dicitur *ἀνέκωπια*, estque teste Galeno, præcepti virium lapsus, in quo affectu concidunt, & prosterneuntur vires, languescunt sensus, deficiunt artuum pulsus, & sudores concitantur; hæc inquam perfectioni, & plenitudini gratiæ, quæ erat

Obiectis.

Solutio.

Probabile est Deip. Virg. ali- quando raptam fuisse ad viden- dam divi- nam es- sentiam.

Spasmus quid sit.

in MARIA convenire non poterat, nam similis dolor hominem ponit extra se, & exercitium rationis adimit, quia intercipiuntur sensus.

Non sunt Auctores, inter quos eruditus Malonius de *Christi Domini stigmatibus* cap. 12. quem secutus est Scholiastes super Revelationes S. Brigitæ per doctè distinguit triplex spasmi genus. Primus est spasmus propriè dictus, cum ex vehementia & acerbitate doloris, nervi contrahuntur, convelluntur, & rigescunt, ut non solum cruciatum acerbissimum inferant, qui etiam hominem à rationis & sensuum usu abducit, ipsumque exanimem reddit, post longam vero moram, et si rationis sensuumque usum homo recuperet, longo tamen postea morbo detinetur.

Secundus spasmus dicitur, cum etiam absque nervorum contractione vel convulsione, dolor tamen ita augetur, ut cruciatus acerbitas deliquium animi, vel syncopen inducat, adeo, ut homo conceptio mortis pallore à sensibus ita abducatur, ut frigido sudore madefiat, & non solum non sensibus, sed nec ratione quidem uti possit. Tale deliquium animi sæpe cruciatus, quibus Iudices ad veritatem eruendam fontes vexant, inferre solent.

Tertius spasmus vulgari omnium locutione valde acutus est, & intensus, qui et si nervos non contorqueat, neque convellat, neque etiam sensuum, & multo minus rationis usum intercipiat, ita tamen dirè, ac crudeliter hominem vexat, ut vires corporis quodammodo marcescant, & virium debilitas subsequatur, & sustentare se vix homo possit, in terramque interdum labatur. Sic dixit Daniel: *Emarcui, nec habui quidquam virium*, in hoc sensu, inquit hic Author, rectè admitti potest spasmus in B. Virgine, & quod ex vi illius in terram ceciderit, & in hoc etiam sensu, illum credibilem iudicat, licet eum non sequatur Cajetanus opusculo de *spasmo B. Virginis*: nam postquam dixerat: *Dicitur igitur vulgò spasmatum aliquis cecidisse, cum præ doloris magnitudine syncopen, seu ecstasim patiens cecidit; occurrit enim tunc ad sustinendum, & aqua in vultum aspergitur*. Coniunod subiungit hæc verba: *Ex juxta hunc sensum, crediderim ego dici B. Mariæ spasmut; huiusmodi autem doloris modum in B. Virgine fuisse ex magnitudine sua tristitia credi potest.*

Hæc sententia non caret sua probabilitate, ut Cajetanus insinuare videtur, & forsan hoc voluerunt significare D. Bernardus, opuscul. de *lamentatione B. Virginis*. S. Bonavent. *lib. meditatio. vitæ Christi* cap. 77. 79. & 80. Anselmus *dialogo de Passione Domini*, Laurent. Justinian. *lib. de triumphali agone* cap. 21. Dionysius Carthus. in *cap. 19. Ioannis*, qui expressis verbis dicunt B. Virginem cecidisse velut semimortuam aut insensibilem.

Deinde ratione etiam probatur; quia huiusmodi genus spasmi dolorum B. Mariæ acerbissimam exprimit, & ejus excellentiæ, & dignitati non derogat, cum non admittat alienationem mentis, nec sensuum, nec contractionem nervorum aut distentionem, sed solum dolorem adeo acerbè vexantem, ut corporis vires debilitet, & in terram collabi faciat; sicut & Christus Dominus collapsus dicitur bajulans crucem, tum ex nimio pondere illius, tum ex nimia debilitate, quam ex copiosa sanguinis effusione, tam in horto, quam dum flagellaretur, facta.

Hæc tamen sententia commutene rejecit, neque enim in Virgine Matre ullus admittendus

est spasmus, non ille, qui alienationem mentis, & sensuum adfert, neque is, qui illam debilitatem in Virgine corpora causat, ut collabi eam compelleret, etiam Matre ab salvo usu rationis, & sensuum, ita docent gravissimi, inter quos Theologi Cajetan. *Tomo 2. opusculorum, quæst. ultima*. Bartholo. de Medina 3. parte, *quæst. 27. art. 4.* & omnes Commentatores D. Thomæ in eo loco. Toletus in *cap. 19. Ioannis*, & ibi omnes fere hujus temporis Expositores.

Primò, quia non fuit in B. Virgine hæc nervorum vel membrorum contractio, aut alia causa, quæ eam collabi in terram impelleret, cum aperit Joannes dicat: *Stabat autem juxta Crucem IESU Mater ejus.*

Secundò, quia spasmus ille plerumque ejus dignitati detrahit; nam tollit ab ipsa hec dicunt illum constantiam gradum, quem maxime in ea Patres commendant, & præcipue sanctus Antoninus 4. parte *summarie*. 5. cap. 41. §. 1. qui dicit, quòd B. Virgo stabat ante Crucem verecundè, modesta, lacrimis plena, doloribus immerita, tamen divinæ voluntati conformis, quod si oportuisset ad implendam voluntatem DEI, ipsa filium in Cruce posuisset, atque obrulisset, nec enim minoris fuit obedientiæ, quam Abraham, Collapsa autem in terram manifestum est, quod id non potuisset præstare. Tertio, quia B. Virgo commendatur non semel ab adeo egregia complexionem, & corporis temperie, ut nunquam in motum ullum inciderit. Quare, quia si aliquando B. Virgo præ doloris magnitudine in terram corruisset, maxime id fuisset Christo in Cruce vivo pendente, inter acerbissimos dolores ac cruciatus, sed tunc Joanne testante, stabat juxta Crucem, stare autem ibi, non denotat permanentiam solum, sed specialem corporis positionem & modum situs, hoc est, quòd non sedebat, aut jacebat, sed suis pedibus innitens firma & stabilis consistebat. Nulla ergo ratione dici debet præ magnitudine doloris juxta Crucem vel alibi SS. Virginem in terram corruisse.

Assertio tertia. Beatissima Virgo præ magnitudine atque acerbitate dolorum, quos ex Passione Christi Domini stans juxta Crucem concepit, à sensibus abducta incidit in mentis excessum, sive ecstasim. Hanc sententiam aperit, aliter tamen docet Salmeron. *Tomo 3. Tract. 43.* ubi agens de occurrus, quo Christus Crucem bajulans Matrem occurrit, contra eos, qui asserunt Virginem tunc spasmus mortuam fuisse; ipse affirmat, in eo occurru Virginem fortassis raptam fuisse à DEO, & in ecstasim elevatam, in qua de mortis ipsius Christi tormentis, & fructu ejus, ac de causis, nempe de peccatis hominum erudita fuit, & inde maximis doloribus cor ejus fuisse affectum, in commiseratione Filii & omnium nostrum.

Antequam assertionem hanc comprobemus, aliquæ sunt præmittenda. Primum, aliquando à DEO purissimis animabus spirituales penas, & cruciatus divinitus immitti; quæ quidem penas eas summopere purificant, ac perficiunt. De hoc penarum spiritualium genere egregie disserit B. Mater Teresa à IESU, quæ post magnam harum penarum experientiam, de earum excellentiâ, & nobilitate, mansione 6. cap. 2. & *vita sua* cap. 20. mensura ita scribit: Hæc pœna verè est effectus divini transfigit; & est veluti sagitta ignea, quæ animam transfigit; & ut existimo, dolor ab ea causatus non sentitur in illa parte animæ, ubi aliæ penas, sed in profundiori anima, ubi fulgur illud cito per-

*Triplex
spasmi
genus.*

*Dan. ca.
10. 8.*

*Nullum
spasmi*

hon. 6. pertransiens quidquid in nobis terrenum reperit, cap. 2. & in pulverem convertit, & tempore quo hac poenā perducit nullius rei possumus habere memoriam, quia in illo puncto ita animæ potentia ligatur, ut nullo modo liberæ remaneant, nisi tantum, ut ea percipiant, quæ hunc angorem augere possunt; sicque remanet quasi esset in raptu abstrahit à sensibus, & potentia possent esse propitiora. Quare intellectus vigilat, ac tum sua perspicacia penetrat causam doloris iustam, quam habet cap. 12. sentiendi DEI absentiam, ac solet tunc divina & Cant. Majestas tam singulari vivacitate notitiam sui, animæ præbere, ut aucta poenā rogatur, etiam si amor, §. 1. noli, magnos clamores edere, quantumvis hæc anima magna polleat tolerantia; ego aliquando & seqq. vidi in hoc statu personam quamdam constitutam, quæ vere vitam exhalare videbatur, & hoc mihi non videbatur mirum, quia hæc poenā Tom. 1. exponit habentem eam magno mortis periculo, & quamvis parum daret, tamen relinquit corpus animæ ad prorsus contractum ac divellum, & pulsus ita aperiore, ac si esset proximus morti.

Et infra paucis interpositis persequitur: Jure animæ videtur esse inter cælum & terram, & nullam à cælo consolationem habet, neque à terra venientem admittit. Quare manet quasi crucifixa inter cælum & terram omnino desolata; à neutra harum parte consolationem aliquam recipiens, quia ea, quæ de cælo descendit, est, ut jam dixi, quædam DEI notitia admirabilis, supra omne id, quod desiderare possumus. Hæc inquam magis animam cruciat, quia omnino auget desiderium moriendi, & esse cum Christo, itaque in eo videri hæc ingens poenā aliquando abstrahit animam à sensibus, quamvis parum daret. Deum sunt quasi mortis transitus & angustia.

Deinde inferius subjungit: Hæc poenā animam mortis periculo verè exponit, quod ego experientia comperio, quia cum aliquando gravissimis morbis oppressa mortis periculum subierim, non dubito quin istud periculum non fuerit aliis dissimile.

Hujus verò poenæ dignitatem & excellentiam, Cap. 20. sua vita. His verbis confirmat; qui hanc poenam sentire solent, tanti eam æstimant, ut nulla ratione hunc favorem divinum pro quacunque alia gratia, etiam à DEO infusa, commutarent, quare cum in principio prædictam poenam sentiens timere cœpisset, Dominus statim ab hoc timore me liberavit accelerans istam poenam, dicens: Ne timeas, quia inter alias gratias tibi à me collatas, hæc est præcipua, quare eam magni magisque debes æstimare. Hæc B. Mater Terebia.

Ex hac doctrina tria nostro proposito conducunt colligo. Primum hujusmodi poenam, sive afflictionem esse maximam ac nobilissimam gratiam à DEO purissimis meritis concessam. Secundum vi hujus poenæ, & afflictionis animam divinitus à sensibus abstrahi. Tertium, hujus poenæ acerbiorē aliquando adeo exercecere, ut evidenti mortis periculo eam sustinens exponatur.

Præmitto secundò, Virginem sanctissimam a ceteris plane in passione ac morte Christi Domini dolores sustinuisse; quod ipsi prædictum fuerat à Simeone illis verbis: *Tham ipsius animam pertransibit gladius.* Luca 2. Duplex quippe gladio SS. Virginis anima eo tempore transfixa fuit. Primo amoris gladio anima ejus intus fau-

ciatam cum ardentissime Filium suum diligere, non potuit non eodem gladio, quo ipse transfixus fuit, illa quoque transigi: amor enim aliquando gladio comparatur, amantisque animam vulnerare dicitur, juxta illud: *Vulnerasti cor meum soror mea.* Cantic. 4. c. Cum enim CHRISTUS, & MARIA unum essent per dilectionem, quia anima potius est ubi amat, quam ubi animatur, omnes angustia ac dolores, Christum afficientes, matris etiam viscera feriebant.

Secundus gladius, ut communiter Patrum sententia tenet, fuit dolor & afflictio, quæ animam Virginis mirum in modum conficiebat; ac de hoc doloris gladio locutum fuisse Simeonem, D. August. ut nunc alios præterquam Patres, & pist. 19. ad Paulinum testator: *Tubillationem igitur, inquit, gladii nomine significatam esse credibile est, quo materna anima vulnerata est.* Camsius nomine gladii existimat Simeonem comprehendisse omnes angustias, & dolores, quos Depara Virgo unquam pertulit, scilicet: omnes labores & afflictiones à Virginis partu, usque ad Passionem ac mortem Christi toleratas, &c. quæ quamvis vera sint, illam tamen dolorem & poenam, quam juxta Crucem B. Virgo pertulit, omnium fuisse supremam, ac propterea nomine gladii animam Virginis transigentis apud intelligi, docet D. Anselmus loco mox citando inquit: *Vere pertransiit animam tuam gladius doloris, qui tibi amari fuit omnibus doloribus, cujusvis passionis corpore; quidquid enim crudelitatis inflicti est corporibus Martyrum, leve fuit aut potius nihil comparatione tua passionis, quæ nimirum sua immensitate transiit cuncta penetrabilia tua, cuique benignissimi cordis intima hæc ille.*

Hoc autem gladio ita cor Virginis fuit transfixum, ut nihil peculiari DEI auxilio fuisset suffragia, omnino ex incerta fuisse, ut exprobat lib. de excellentia B. Virginis cap. 5. de compassione B. Mariæ pro Filio crucifixi, his verbis ita dicit D. Anselmus: *Non crediderim (ait) te potuisse ullo pacto stimulos tanti cruciatus, quin vitam amitteres, sustinere, nisi ipse spiritus vite spiritus dulcissimus Filii tui, pro quo moriente tantum opere torquereris, te confortaret, te confortaretur, te minus doleret, non esse mortem eam absurdamentem, sed magis triumphum animæ ei subiacentem, quod in ipso fieri coram moribundo videbas.* Hæc Anselmus. Denique ut omnia uno abso- luti verbo, non enim noster est monitus hanc innotetor SS. Virginis acerbissimosque cruciatus, ac eorum causas recensere, licet Christus Dominus à Patre in Cruce fuit ita derelictus, ut nullum solacium ejus dolorem minuens ei impericerit, sic & Virgo Mater tunc à DEO ita derelicta fuit, atque omni consolatione immensum interorem ejus temperantem penitus fuit destituta; adeo ut neque à cælo, neque à terra ullam haberet consolationem.

His præmissis assertio nostra probari poterit, ista ecclis, quam in beata Virgine constituimus, nullam omnino imperfectionem in ea admittit. Primò, quia quamvis ex vi poenæ à sensibus externis fuerit abstracta, interius tamen rationis usui & exercitio non fuit orbata, imò ista à sensibus abstractio, quæ ex acerbitate poenarum & cruciatuum sequebatur, interiorem animi dolorem augebat potius, quam diminuere, nec rationis usum absorbebat, aut ullo modo extenuabat. Deinde, quia sine ulla naturæ indignitate, aut imperfectione B. Virgo aliquando ad divinas theorias cum

Duplex
gladius a-
nimam
Virginis
Matris
transiit.

cum sensum alienatione rapiebatur, et superius probavimus; quod si aliquando ex magnitudine & abundantia ipsius spiritualium delectationum à sensibus eripi potuit, cur non tantarum poenarum magnitudine & acerbitate, quam in anima patiebatur, non poterat etiam extra se fieri, maxime quia ex hac ecstasi de qua loquimur, non fuerit sublecutus aliquis B. Virginis in terram collapsus, aut aliqua alia naturæ imperfectio, quare simul cum ecstasi his angustibus circumdata constans, & firma stabat juxta Crucem.

Secundò, quia hæc ratione omnem spasmi modum à DEI para Virgine excludimus, ac modum ejus poenarum valde convenientem præscribimus.

Tertiò, quia Virginis cruciatus hoc modo explicatus est valde conformis his, quæ B. Virgo Teresa, à DEO divinitus educta post afflictam harum poenarum experientiam scripsit loco *supra citato*; nempe quòd istæ poenæ enumerantur inter singularissimas DEI gratias. Deinde quòd ecstasim causare soleant. Demum quòd eas patientes mortis periculum subeant, quæ omnia Virgini in hoc acerrimo angore constitutæ conveniunt; nam illa poena qua afficiebatur, erat quidem nobilissima, utpote pro tali ac tanta causa perpeffa, a quæ à DEO singulariter SS. Virgini illata, ut ingenti merito in hac vita ornaretur, ac demum tanta fuit poenarum & cruciatuum vis, ut doloris gladius non solum animam pertransiret, verum etiam eam nisi divinitus conservata fuisset ac confortata penitus à corpore separasset, ut optimè Divus Anselmus loco *superius adducto* affirmavit.

Quartò, quia tantorum Patrum auctoritas nulla ratione videtur contemnenda, sed potius piè, ac Catholicè veneranda atque interpretanda. In primis D. Bernard. opusc. de lamentatione Virginis ait: *Juxta Crucem Christi stabat emortua mater, quæ ipsum ex Spiritu sancto concepit. Vox illi non erat, quia dolore attrita jacens pallesbat, quasi mortua vivens, vivebat moriens, moriebatur vivens, nec mori poterat, quia vivens mortua erat.* D. Anselmus Dialogo de Passione Domini in persona Virginis sic loquitur: *Cum venissent ad locum Calvaria ignominiosissimum, ubi canes & alia morticina projiciebantur, nudaverunt IESVM unicum filium meum totaliter vestibus suis, & ego exanimis facta fui.* D. Bonavent. lib. Meditationum cap. 79. hæc sententia profert: *Credo quòd propter angustiarum multitudinem absorpta erat, & quasi insensibilis, vel*

semimortua facta est, nunc quidem multo magis quam cum obviavit ei Crucem portantem. Ejus cap. 80. *Tunc mater semimortua cecidit inter brachia Magdalene.*

Quorum quidem verba in bonum, & pium sensum rectè possunt interpretari. In primis S. Bernardus inquit: *Vox illi non erat, quia dolore attrita jacens pallesbat quasi mortua vivens, &c.* quæ omnia ecstasim patientibus convenire videntur, voce carent, pallent, & quasi mortui vivunt, quia contopiriis sensibus licet interius vivant, moris imaginem ex eis retinent; verba verò illa Anselmi: *Exanimis facta fuit, ac D. Bonavent. Absorpta erat, & quasi insensibilis, vel semimortua facta est,* nil aliud indicare videntur, quam ecstasim & captum, qui animam absorptam, exanimem, & quasi insensibilem quoad externos sensus reddunt; atque idem significare videntur illa verba *semimortua*, quia ecstasim, ut Bernardus docet, morti est, quæ vitam non auferit, sed commutat in melius.

Quod autem Patres significare videntur B. Virginem præ nimio dolore in terram corruisse, probabilitate non caret; nam cum hæc poena corporis artus quasi confringat, divellat, ac vires debilitet, non mirum si illa affectus, quamvis aliàs fortis collaberetur. Hic verò collapsus non ab infirmitate, vel ab ista divulsione, ac pulsuum alteratione transeunt ex acerbitate poenæ causata provenire videtur, sicut etiam à divinis raptu similes, aut quasi similes effectus causati in corpore solent, ut inferius à separatione sequenti dicemus.

Ex his denique inferitur nullatenus esse à veritate alienum, quod in depingenda SS. Virginis imagine pictores consueverunt, dum eam pallido vultu, à sensibus quasi abstractam, depingunt, hoc enim non est Virginem spasmata, ut vocant, sed in ecstasim elevatam depingere.

Ex quo etiam colligo templum illud, quod Hierosolymis, ut Cajetanus refert, Virginis spasmò dictum erat, forsitan originem habuisse, non à Virginis spasmo, sed potius ab ecstasi, vulgi tamen ignorantis nomen spasmi fuisse attributum.

